

AUTISMSPECIFIK KOMPETENS

Autism- och Aspergerförbundet

Autismspektrumtillstånd innebär ett delvis annat sätt att uppleva, tolka och tänka än vad de flesta har. Det handlar bland annat om hur man bearbetar sinnesintryck, uppfattar socialt samspel, generaliserar kunskaper och sammanfogar detaljer.

Autismspektrumtillstånd kan ta sig uttryck på många olika sätt beroende på individens erfarenheter, personlighet och det sammanhang den befinner sig i. De individuella skillnaderna är mycket stora.

Det som är gemensamt för autismspektrumet finns inom områdena:

- begränsningar i ömsesidigt socialt samspel och kommunikation
- begränsade, repetitiva och stereotypa beteenden, intressen och aktiviteter.

Varför autismspecifik kompetens?

Personer med autismspektrumtillstånd blir ofta missförstådda och feltolkade. De beskrivs ibland som svåra att förstå sig på och svåra att ha med att göra. Det kan uppstå problematiska situationer i samspel med omgivningen, vid förändringar eller i olika kravsituationer. Utan rätt förståelse, kunskap och bemötande från omgivningen kan det uppstå följsymtom som till exempel depression eller självskadande beteenden. Att ge stöd och insatser som endast bygger på kunskap om typisk utveckling

och typiska beteenden är inte tillräckligt. Att ge stöd och insatser som bygger på en specifik metod eller modell, utan kunskap om autismspektrumtillstånd är inte heller tillräckligt.

För att förebygga psykisk ohälsa och ge rätt förutsättningar för utveckling och goda levnadsvillkor behövs *autismspecifik kompetens* i alla verksamheter för personer med autismspektrumtillstånd.

Teori och praktik

Det finns en mängd böcker, föreläsningar, webbsidor och annan information inom autismområdet och det kommer hela tiden fler studier och vetenskapliga artiklar. Kunskapen har ökat mycket de senaste årtiondena, inte minst genom de erfarenheter som många med autismspektrumtillstånd och deras närstående delar med sig av i olika sammanhang.

Trots att det idag finns mycket tillgänglig kunskap på området ser vi i Autism- och Aspergerförbundet att den ofta saknas eller är för ytlig även där den borde vara självklar. Många med autismspektrumtillstånd och deras närstående möter idag yrkesverksamma där kunskapen borde vara god, men inte är det.

Men även när teoretisk kunskap finns, räcker den inte heller i sig för att ge stöd till personer med autismspektrumtillstånd. Kunskapen måste kunna användas praktiskt.

Autismspecifik kompetens är att ha teoretisk kunskap som kan användas i praktiskt bemötande och i utformande av strategier och hjälpmedel. Det är också att förstå *varför* dessa används och hur de kan anpassas för individen.

Med autismspecifik kompetens hos berörda yrkesgrupper och med god samverkan mellan dessa kan en autismvänlig miljö skapas med tillgång till kompenserande strategier, hjälpmedel och rätt stöd.

Autismspecifik kompetens i en verksamhet innebär att ledning och personal:

- har utbildning om autismspektrumtillstånd, kognitiva funktioner och hantering av sinnesintryck
- har utbildning i praktiska arbetssätt anpassade för personer med autismspektrumtillstånd
- har utbildning om hjälpmedel och kommunikationsstrategier anpassade för personer med autismspektrumtillstånd
- har kunskap om hur man kan kartlägga och utforma individuella stöd- och funktionsprofiler och utifrån det skapa och följa genomförandeplaner som är anpassade för den enskilde individen.

I en sådan verksamhet är det också viktigt att det finns:

- tillgång till vidareutbildning, handledning och tid för planering, utvärdering och reflektion
- kunskap om och respekt för intentionerna i LSS, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Autism- och Aspergerförbundet arbetar för att skapa bättre villkor för barn, ungdomar och vuxna med autism, Aspergers syndrom och andra autismliknande tillstånd. För mer information se Autism-och Aspergerförbundets hemsida www.autism.se.